

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. VI. Faustum natura & exertiatione facundum, liberalium artium, nisi Grammaticæ, expertem suisse: se vero tum, veritatis avidum, rem non verba curasse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

lari, quos non tam ex pertinacia, quam incapacitate, & simplicitate invincibili retinent. Sicut enim Confessarius non tenetur monere pœnitentem ignorantia invincibili laborantem, si non speret fructum, ut Theologi docent: ita ex paritate rationis, nemo tenetur instruere aliquem de illis mysteriis, quæ novit ab illo, aut nunquam aut certe nondum posse intelligi.

V. Layman. l. 5. tr. 6. c. 13. n. 5. Suar. d. 15. de Fide. S. 1. n. 10.

CAP. VI.

Faustum natura & exercitatione facundum, liberalium artium, nisi Grammatica, expertem fuisse: se vero tum veritatis avidum, rem non verba curasse.

I. **E**T per annos ferme ipsos novem, quibus eos animo vagabundus audivi, nimis extento desiderio, venturum expectabam illum Faustum. Cæteri enim eorum, in quos forte incurrissem, qui talium rerum quæstionibus à me objectis deficiebant, illum mihi promittebant: cujus adventu collatoque colloquio, facillime mihi hæc, & si qua forte majora quærerem, enodatissime expedirentur. Ergo ubi venit, expertus sum hominem gratum & jocundum verbis: & ea ipsa, quæ illi solent dicere, multo suavius garrientem. Sed quid ad meam sitim, preciosorum poculorum decentissimus ministrator? Iam rebus talibus satiata erant aures meæ: nec ideo mihi meliora videbantur, quia melius dicebantur: nec ideo vera, quia diserta, nec ideo sapiens anima, quia vultus congruus, & decorum eloquium. Illi autem, qui eum mihi promittebant, non boni rerum existimato-

res erant : & ideo illis videbatur prudens & sapiens, quia delectabat eos loquens.

2. Sensi autem aliud genus hominum, etiam veritatem habere suspectam : & ei nolle acquiescere, si compto atque uberi sermone promeretur. Me autem jam docueras Deus meus miris & occultis modis; (& propterea credo, quod tu me docueris, quoniam verum est, nec quisquam prater te alius est doctor veri, ubicunque & undecunque claruerit;) jam ergo abs te didiceram, nec eo debere videri aliquid verum dici, quia eloquenter dicitur: nec eo falsum, quia incomposite sonant signa labiorum. Rursum, nec ideo verum, quia impolite enunciatur: nec ideo falsum, quia splendidus sermo est; sed perinde esse sapientiam & stultitiam, sicut sunt cibi utiles & inutiles: verbis autem ornatis & inornatis, sicut vasis urbanis & rusticanis, utrosque cibos posse ministrari. Igitur aviditas mea, qua illum tanto tempore expectaveram hominem, delectabatur quidem motu affectuque disputantis, & verbis congruentibus, atque ad vestiendas sententias facile occurrentibus. Delectabar autem, cum multis, vel etiam præ multis laudabam ac efferebam: sed moleste habebam, quod in cœtu audientium non sinerer illi ingerere, & paritari cum eo curas quæstionum mearum, conferendo familiariter, & accipiendo ac reddendo sermonem.

3. Quod ubi potui, & aures ejus cum familiaribus meis eo quoque tempore occupare cœpi, quo non dedeceret alternis disserere, & protuli quædam quæ me movebant:

bant: expertus sum prius hominem expertem liberalium disciplinarum, nisi Grammaticæ, atque ipsius usitato modo: & quia legerat aliquas Tullianas orationes, & paucissimos Senecæ libros, & nonnulla poetarum, & suæ sectæ, si qua volumina latine atque compositè conscripta erant: & quia aderat quotidiana sermocinandi exercitatio, inde suppetebat eloquium, quod fiebat acceptius, magisque seductorium moderamine ingenii, & quodam lepore naturali. Itane est, ut recolo domine Deus meus, arbiter conscientiæ meæ? Coram te cor meum, & recordatio mea, qui me tunc agebas abdito secreto providentiæ tuæ: & inhonestos errores meos jam convertebas ante faciem meam, ut viderem, & odissem.

NOTÆ.

2. *Nec quisquam præter te alius est Doctor veri*) nimirum principalis, Deus enim solus est prima veritas, cui omnes alii Magistri subdocent, qui verum docent. Potest quoque S. Aug. intelligi de veritate supernaturali, vel ad supernaturalem finem ordinata, quæ pertinet ad gratiam Christi, juxta illud S. Pauli. *Non sumus sufficientes aliquid 2. Cor. 3. cogitare ex nobis, quasi ex nobis.* Et talem fuisse hanc de vero cognitionem, significat S. D. cum in fine cap. dicit, Deum in *abdito secreto providentiæ suæ egisse, sive duxisse eum ad errores suos agnoscendos.*

V S V S.

1. Persuadet S. D. efficaciter, in concionibus & iis, quæ ad salutem pertinent, non verba, sed rem quæri debere, sicut in mensa non quærimus pocula & patinas, sed potum & cibum,
2. Cavendum ab hæreticis, ne sermonis elegantia ac suavitate errores incautis persuadeant, quibus fere proprium est verborum melle venena

sua illinere, & Grammaticis fucis, Theologiæ hæreticæ fraudes occultare. Nec mirum est, plerumque hæreticos plus verbis studere, quam Catholicos: cum enim veritate destituantur, illius speciem & larvam à Grammatica & Rhetorica mutuare coguntur.

C A P. VII.

Cognita Fausti imperitia, se conatum proficiendi in secta Manichæorum abjecisse, idque sibi initium conversionis fuisse.

I. **N**Am posteaquam ille mihi imperitus earum artium, quibus eum excellere putaveram, satis apparuit, desperare cœpi posse eum mihi illa, quæ me movebant, aperire atque dissolvere: quorum quidem ignarus, posset veritatem tenere pietatis, sed si Manichæus non esset. Libri quippe eorum pleni sunt longissimis fabulis, de cœlo, & sideribus, & sole, & luna: quæ mihi eum, quod utique cupiebam, collatis numerorum rationibus, quos alibi ego legeram, utrum potius ita essent, ut Manichæi libris continebantur: an certe vel par etiam inde ratio redderetur, subtiliter explicare posse, jam non arbitrabar. Quæ tamen ubi consideranda & discutienda protuli, modeste sane ille, nec ausus est subire ipsam sarcinam. Noverat enim se ista non nosse, nec eum puduit confiteri. Non erat de talibus, quales multos loquaces passus eram, conantes ea me docere, & dicentes nihil. Iste vero cor habebat, & si non rectum ad te, nec tamen nimis incautum ad se ipsum. Non usquequaque imperitus erat imperitiæ suæ,
& no-